

Kolozsvár, 1947. augusztus 13

Szerda

IV. évfolyam, 183. szám.

A szerkesztésért és kiadásért felel:
a Romániai Szociáldemokrata Párt
Kolozsvári Szervezetének Sajtóbizottsága

ERDÉLY

2 oldal • Ára 5000 lej

Szerkesztőség
és Kiadóhivatal:

Kolozsvár, Szabadság-tér 30. I. em.

Telefon: 2-43, Nyomdai tel.: 4-33.

Csekk számla: 40-682

A SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT KOLOZSVÁRI SZERVEZETÉNEK NAPILAPJA

MEGJELENT A

STABILIZÁCIÓT

ELŐKÉSZÍTŐ RENDELET

Hogyan történik a pénzbevéltés?

BUKAREST. A gazdasági újjászervezést és pénzstabilizációt előkészítő miniszterközi bizottság hétfőn délután Gheorghe-Deeltárs elnökletével megtartott ülésén a stabilizáció előkészítését célzó fontos határozatot hozott. A bukaresti rádió a késő esti órákban 16 pontban megszerkesztett határozatot olvasott be, amelyet az alábbiakban kivonatossan közlünk:

A forgalomban lévő pénznek stabilizált leire való becserélése érdekében az összes személyeknek, értve ezalatt a jogi személyeket is, valamint az ipari és kereskedelmi vállalatoknak két példányban kimutatást kell készíteniük, amely magába foglalja az illetők családi és keresztnévét s a személyazonossági igazolványuk rendszámát, kibocsátási időpontját és a beváltásra előrányozott pénzüsszegüket.

A kimutatások elkészítését az üzemekben az üzemi bizottságok felügyeletével végzik, akik pecsétjükkel és aláírásukkal ellenőrzik annak a helyességét. Ahol nincsenek üzemi bizottságok a láttamozást a Szaktanács egy kiküldöttje végzi.

Azok az üzemek, amelyek 500 dolgozónál többel rendelkeznek, a felállítandó beváltási központokhoz közvetlenül nyújtják be kimutatásaikat. Az 500 dolgozónál kisebb létszámmal dolgozó üzemek a kerületi központokhoz terjesztik elő kimutatásaikat.

A vállalatoknak külön kimutatást kell készíteniük, amely magában foglalja tőkájük összegszerű megjelölését, a július hónap folyamán kifizetett bérösszegeket, a pénztári egyenleget stb. Ezt a kimutatást a vállalat igazgatója, pénztárnoka és könyvelője kell aláírja. A kimutatáshoz mellékelni kell az alkalmazottak fizetési táblázatát is.

Az üzemi dolgozókon kívüli városi lakosok a lakhelyük szrint illetékes kerületi rendőrségen nyújtják be a szükséges adatokkal ellátott nyilatkozatukat. Adataikat okmányokkal kell igazolniuk.

A pénzbevéltés előkészítését célzó 1947 augusztus 11-én kelt rendletet a miniszterközi bizottság: Gheorghe-Dsj ipar- és kereskedelmiügyi, S. Vulescu Traian földművelésügyi, Alexan. rini pénzügy, Ionescu Tudor bányá- és petroleumügyi miniszterek és Maurer Gh. államtitkár irták alá.

Kolozsváron 31 központban történik az összeírás

KOLOZSVAR. A pénzstabilizációt előkészítő rendelkezéssel kapcsolatban lapunk munkatársa a késő éjjeli órákban felkereste a megyefőnökséget, hol azt a felvilágosítást kapta, hogy a rendeletben foglalt nyilatkozatok, illetve beváltások megkönnyítése érdekében megfelelő számú központot állítanak fel. A szükséges nyilatkozat hangsúlyos, hogy az összes szükséges lépéseket megtették a rendelkezés végrehajtására.

Kolozsváron a kora hajnali órákban plakátokat ragasztottak ki, amely a rendelkezésnek megfelelően magában foglalja a forgalomban lévő pénz stabilizált leire való becserélése érdekében készítenő kimutatás osztályozását. Ezek szerint külön kimutatást kell készíteni: a) az állami és magánalkalmazottakról, b) a városi nem fizetéses alkalmazott lakosságról, c) a falusi nem fizetéses lakosságról, d) a jogi személyekről, e) a kórházban és más tömegesen felügyelet alatt álló személyekről, f) a nem hivatalos lakhelyükön tartózkodókról, g) a személyazonossági igazolvánnyal nem rendelkezőkről.

A kimutatások a következő adatokat kell tartalmazni:

- A pénzbevéltést eszközölni kívánó személy családi és keresztnéve, lakhelye.
- Bevéltásra előrányozott pénzüsszege.
- Gyümölcsöztetésre betett pénzüsszege.
- A beírást alátámasztó iratok pontos megjelölése.

Kolozsváron az összeírásokat 31 központ végzi. Ennek beosztását és működését, valamint a megyefőnökség által kiadott közleményt az „Erdély”, majdében megjelenő rendszeres kiadásában közöljük.

Az inflációtól a stabilizációig

BUKAREST. Nap-nap után mind nagyobb jelentőségű és tágabb hatókörű intézkedéseket fogantatosítanak a kormány illetékes tényezői a stabilizáció érdekében, hogy a nép széles rétegei számára kellő életszínvonalat biztosítsanak. Az inflációs idő már a végét járja. Lefolyása maga is hozzájárul a felszámoláshoz szükséges feltételek megteremtéséhez. Időközben bizonyos rétegek elszegényedtek és a nemzetgazdaságot is károsan befolyásolta. Ezért azok felelősek, akik a háború folyamán egy szűk érdekkörnek megfelelően vezették az ország gazdasági ügyeit.

A háború alkalmával a legtöbb ország nagymennyiségű fedezet nélküli bankjegyet bocsátott ki, hogy háborús kiadásait fedezhesse. Így például az Egyesült Államok pénzügyi forgalma 1938 végétől 1944 év végéig 6.9 milliárdról 25.3 milliárdra emelkedett.

Romániában e hat év alatt a bankjegyforgalom 34.9 milliárdról 357 milliárdra emelkedett. Az antonescánus kormányzat pazarlása a németek kezére jászva át az ország gazdaságát, fél nélküli fedezettel bankjegyek bocsátásával, amelyet igaztalan háború pénzelésére használt fel, megteremtette az inflációs helyzet előfeltételeit, melyeknek káros befolyását napjainkban érezzük. A nagyiparosok és nagykereskedők, akik az inflációs folyamat elején hitelügyletekhez folyamodtak, az in-

fláció végén már vagyontól is töredékbe csúszhatott. Igy tehát azok, akiknek hitel-fedezetük volt, hasznot húznak az inflációból, ezzel szemben a dolgozók esetleges még kis bankbetéjtüket, vagy a hadikölcsönbe fektetett pénzeszközjüket is elvesztik.

Előnytelen befolyása van az inflációnak a termelésre is. A valutáris helyzetet kihatároáló tökések ugyanis nem a termelés emelésére törekednek, hanem az árfolyamkülönbségekkel adódó lehetőségeket kívánják hasznosítani a maguk számára, hasonlóképpen, az infláció megszünteti a tisztességes kereskedelmet, amennyiben csaknem teljes egészében üzérkedéssé fajul. Hatalmas munkát pazarolnak arra, hogy a meglévő árumennyiséget egyik helyről a másikra szállítsák és egyben nagymennyiségű áru válik hozzáférhetetlenné, vagy használhatatlanná, mert különböző zughelyekre rejtik el.

Az infláció megszakítja a természetes árucseréforalmat, ami a város és a falu között kialakult. Mert a mezőgazdasági termelők nem tartják kifizetődőnek a leértékelt pénzért piacra bocsátani termelvényeiket.

Egy idő múltán azonban már az áruval rendelkezők részére sem kedvező az infláció. A történelem bebizonyította egyébként, hogy kapitalista termelési rend csak stabil pénzzel lehetséges. Az infláció fejlődése-

ben olyan korszakasz következnek be, amikor az aranyban számított termelési költségek nem csökkennek. Így az a helyzet, hogy a termelés gátlása és az általános üzérkedés révén az árak magasabbra emelkednek a nemzetközi piac általános árainál, amit nemcsak hazai pénzben, hanem külföldi valutában is számontartanak.

EZ AZ A PILLANAT, amelyben Románia ma él. Ez a tény bebizonyítja, hogy Románia kereskedő- és iparosrétege csak örvendhet annak a gazdasági műveltetnek, amely véget vet az inflációnak. Csak azok lehetnek ellenségei a stabilizációnak, akik hivatászerű foglalkozást űznek a feketézésből és valutázásból. Ezeket nemcsak a szigorú rendelkezések, de maga a pénzügyi stabilizációs folyamat is végleg kizűszöbéli a gazdasági életből.

A Tordai-hasadék

A turistáknak, természetbarátoknak eddig is legkedvesebb és leglátogatottabb kiránduló helye volt a Tordai-hasadék és környéke, most azonban, hogy Erdélynek távolabb fekvő és természeti szépségeiben bővelkedő vidékei a közlekedés viszontagságai és az élelmezés nehézsége miatt még elérhetetlenebb messzeségbe kerültek, most éppen dédelgetett terület lett.

Es nem is ok nélkül, nem érdemtelenné, mert gyalog vagy kerékpáron, vasúton vagy gépkocsin mindenképpen könnyen megközelíthető. Az istenadta szépségeiben gyönyörködni és bennük elmerülni tudónak ott vannak a magasba meredő hatalmas sziklák, a verőfényben fűrődő ledézők legelői. Megtalálja ott a fenyőtől illatos levegőt, az igazi csöndet, amelybe legfeljebb a patak halk zaja és a malom zúgása szól belé, de mind a kettő úgy hozzátartozik már a tájhoz, hogy el sem lehet nélküle képzelni; és megnyugtató a pihenésre vágyódó lelket, mert a természetnek ez a szívverése és az emberi munkának ez a halk üzenete nem zaj, nem zavar, csak még kézzelfoghatóbbá teszi a csöndet.

De nemcsak könnyen megközelíthető a Tordai-hasadék, hanem köny-

nyen meglakható is, mert alsó kőzatrata egyből az Erdélyi Népi Kárpát Egyesületnek újra berendezett menedékháza van, amelyet állandó felügyelő tart rendben. Elelmet is lehet ott kapni, naponként friss tejet, főzni is lehet benne, ha valakinek kedve van hozzá, és mindezt mérsékelt, megfizethető áron, nem mint a nagyvárú fürdő- és üdülőkörzeten, ahol nagyraeszt olyanok nyaralnak, akiket bátran lehetne más, hűvösebb helyen nyaraltatni. **B. E.**

BUKAREST-PÁRIS ÖT NAP!

A nemzetközi vasúti értekezlet elfogadta azt a javaslatot, amely szerint a kelet-európai államok és Páris között közvetlen vasúti összeköttetést létesítenek. Bukarestből-Budapesten-Bécsen-Prágán keresztül öt nap alatt ér Párisba a gyorsvonat. Minden szerelvényen első és másodosztályú kocsik lesznek. Bukarest és Budapest között egy harmadosztályú kocsit is renáterszítelnék. A Varsóból jövő gyorsvonat Prágában találkozik a Bukarestből indulóval és ott a varsói vonatról át kell majd szállni a Bukarest-Páris közvetlen szerelvényre.

Tervgazdasággal szolgálja a dolgozók érdekeit a norvég szociáldemokrata kormány

Ahol a tőkésekre háritják a háborus károk megfizetését

A középeurópai olvasó keveset tud Skandinávia aktuális politikai problémáiról és úgy hiszi, hogy ott mélyre ereszt és nyugalom uralkodik. Nem célunk, hogy felsoroljuk, milyen szörnyű vihar tombolt két hónap előtt Svédországban, úgy szólva „egy csésze kávéban”, azért mert

a kormány behozatali korlátozások következtében leszállította a kávéfejadagokat,

hogy leírjuk, milyen éles harcok folynak a dán miniszterelnök körül, aki félfélé akarja tolni Dánia határát,

a dán nép többsége azonban halálni sem akar területnyereségről és német kisebbség bekebelezéséről

— ezáltal csak a norvég belpolitika legfontosabb problémáiról, harcairól emlékeztünk meg.

1945 tavaszán, a német összeomlás és Norvégia felszabadulása után a norvég pártok közös programban „Fellesprogram”-ban egyeztek meg, amely a legfontosabb politikai és gazdasági teendőket foglalta magába. A politikai béke azonban alig tartott tovább egy évnél. A norvég pártok osztályokat képviselnek és mivel

az osztályellentétek, a gazdasági érdekek különbözősége Norvégiában ma nagyobb, mint a háború előtt volt,

a belpolitikai ellentétek is élesebbek jelnetkeztek. A kérdés ma Norvégiában is az, ki fizesse meg a háborús költségeket, milyen mértékben vállalják a terheket a dolgozók és milyen mértékben a tőke? A háborús vagyoni veszteség Norvégiában igen komoly. Körülbelül 20 milliárd korona, azaz négymilliárd dollár reálérték pusztult el, a háború, a megszállás alatt. Ez a háborúelőtti norvég állami évi jövedelemnek körülbelül a négyszerese.

A norvég munkáskormány erőlyes kézzel megkísérli az újépítés terhéet elsősorban a tőkésre áthárítani. A törvények, amelyek a norvég közvélemény Thagaard, Brofoss törvényeknek, illetve az „árrendelet”-nek nevez, ezt akarják elérni. E törvényekkel a kormány felhatalmazást kért a gazdasági élet ellenőrzésére és szabályozására. A polgári ellenzék azt állítja, hogy a törvények a gazdasági élet állami irányítását, sőt szocializálást jelentenek, igazán azonban az árak, a jövedelmek és a termelés szabályozásáról van szó, szocialista szempontból tehát csupán kis lépés az onvira előtközött „szocializáció kísérlet” felé.

Minden ellenpártó ellenére a norvég parlament „öbbsége elfogadta a törvényjavaslatokat, de most a harc a parlamenten kívül folytatódik. A harc már éles, mert az ellenzéki pártok egyikét-másikat is kettéosztotta.

A polgári baloldali felvilágosodottabb, értelmiségi réteg ma már

nyíltan a gazdaság irányítása mellett foglal állást és a földművespártban is sok hang jelentkezik a törvények mellett.

Az agrártermelés már régebben hasonló törvényekkel és rendeletekkel szabályozták és ezért képtelenség, hogy a gazdák, az agrárok az ugyanazon elveket most már a termelés minden ágában érvényesítő törvényt támadják.

A törvény legfontosabb pontja azonban jelenleg az árszabályozás, az árellenőrzés. Norvégia aránylag jó gazdasági helyzetét a szigorú és következetes stabilizációs rendszabályoknak köszönheti. A szigorú árellenőrzést és árszabályozást az állam hatalmas összegek folyósításával támogatja.

Az elmúlt esztendőben majdnem 500 millió koronát fordított a norvég állam arra, hogy a legfontosabb élelmiszerek árát visszaszorítsa, hogy az árszintet alacsonyban tartsa.

Margarin például soha olyan olcsó nem volt Norvégiában, mint most, így a cukor, a kávé, a liszt, a munkásruhák árát mesterségesen lecsorították. A tejet, vaját, must, stb. termelő parasztság ugyanakkor támogatást kap, hogy a termékekre ne fizessen rá. Bizonysá lassú, kismértékű árszínvonalemelkedés mégis bekövetkezett, azonban kétségtelen, hogy a háborúutáni létfenntartási index emelkedése az összes európai államok között Norvégiában a legmérsékeltettebb. A bérek az iparban és kereskedelemben bizonyos mértékig igazodnak és ha a létfenntartás drágulása túlért egy határvalonalt, úgy a bérek automatikusan emelkednek. Augusztus 15-én van ilyen határnap és amennyiben az indexszámok eddig nem esnek, akkor béremelkedés, ennek következtében pedig további áremelkedés következnek.

A kormány ennek megakadályozására a forgalmiadót 10 százalékról 6.5 százalékra csökkentette, hogy így a létfenntartási index emelkedését megakadályozza.

A norvég gazdasági életben nagyjelentőségű Brofoss pénzügyminiszter újfajta költségvetése, amely nemcsak az állami költségvetést foglalja magában, hanem a nemzeti jövedelem részletes számvetése is. Az ellenzék joggal vádolja a kormányt, hogy gazdasági törvényei -s Brofoss nemzeti költségvetése lényegében tervgazdaságot jelentenek. Ezt az állítást, mint mondtuk, az ellenzék vádának szánta, de a szociáldemokrata kormány ezt dicséretnek veszi.

Polgári részről hevesen támadják Brofoss és lemondását követelik. A norvég kormány tervgazdasági törekvései azonban a skandináv baloldali pártok körében helyesléssel találkoztak és a svéd munkáskormány a norvég példából kiindulva, a gazdasági élet hasonló átszervezésére gondol.

A polgári ellenzék más minisztert is erősen támad, például Reidar Carlszen, halászáti minisztert. Erre komoly okuk van. Carlszen radikális intézkedésekkel

véget próbál vetni a nagy halászati konszernnek uralmának és a Norvégiában annyira fontos halászatot maguknak a halászsoknak a kezébe akarja visszajuttatni.

Hosszú évtizedek óta a norvég halászatot teljesen iparosították, maguk a halászok a nagyipar bérszolgái lettek, Carlszen rendelkezései és intézkedései alapján

a halászok szakszervezetei és szövetezetei értékesítik a zsákmányt, dolgoznak fel a halakat és szervezik meg a halexportot.

Érthető, hogy a nagy halparti és halkereskedelmi társaságok elkésredett harcot folytatnak Carlszen és intézkedései ellen.

Hevesen támadják Torp minisztert is, az irtlyeg Észak-Norvégia ügye. Finnmark (így nevezik Észak-Norvégiát, körülbelül akkora, mint egész Magyarország), a háború következtében teljesen elpusztult. A háború végén egyetlen kikötőt, egyetlen sértetlen házat, egyetlen házátalot nem lehetett találni a német megszállás és a háború következtében elpusztult területen. De nemcsak a szárazföldet, még a tengert is használhatatlanná tette a háború. A németek leverése után

hónapokig lehetetlen volt Észak-Norvégia vizein a hajózás, annyit volt az úszó akna.

Hallatlan erőfeszítést követelt, hogy előbb megtszítítsák a vizeket, majd kiépítsék a rakodópartokat, hogy anyagot szállítsanak a partra. A következő fejezet házak építése volt a munkások részére, hogy további házakat és kikötőt építsenek, miközben minden anyagot 1000 km-rel délebből, az ország többi részéből kellett szállítani. Mindez nem ment olyan gyorsan, mint ahogy kellett volna.

A szállítások körül néhány visszaélés is történt. A visszaéléseket leleplezték, de a polgári pártok nem a szélhámosság ellen fordultak, hanem a közlelési és újépítési miniszterium vezetője, Torp elvtárs ellen.

A támadások igazi oka azonban az, hogy a polgári ellenzék látja, Finnmark nemcsak újra felépült, hanem újfépült is. Észak-Norvégia új falvainak elvek alapján épül fel, falvainak és városainak berendezései közelebb állnak majd a szocialista társadalomhoz, szocialis, gazdasági és politikai szempontból nem lehetnek tehát rokonszenvesek a polgári politikások szemében.

Es mert ez a tendencia érvényesül egész Norvégiában, harcol a norvég polgári ellenzék az egyes miniszterek, az egyes munkáskormány minden intézkedése és a tervgazdaság felé irányuló gazdasági politikák ellen.

Nádass

H I R E K

Shaw vesztett

Bernard Shaw, a világhírű angol író csipős mondasáiról, szellemes tréfáiról egész sor anekdóta kering. Valamennyinek közös vonása természetesen, hogy a szellemi párhajban mindig a szellemes Shaw győz. A „nagy G. B. S.” szombaton volt 91 esztendő, ez alkalommal az angol lapokat ismét leöntötte az anekdótáradat. Ezúttal azonban egy olyan tréfa is akadt, amelyben Shaw volt a poruljárt fél. A győztes — úgy látszik a zenék sem mentesek az utlagférjek sorsa alól — az író felesége egy szép napon a következő megjegyzést kockáztatta meg G. B. S. előtt:

— Remélem, elismered drágám, hogy a férfiak ítélőképességét magasan felülmúlja a nőké?

Mrs. Shaw mosolyogva válaszolta: — Teljesen igazad van, hiszen te enigm választottál élet társnak, én pedig c s a k téged.

SZOLGÁLTATOS GYÓGYSZERTÁRAK 1947 augusztus 9—15-ig: I. Codarcea, Mária királyné-utca 9 sz. Szentháromság, Mihály király-út 2. Esculap, Mihai Viteazul 23. Aurora, Dózsa György-utca 19 sz. Megváltó,örös Hadsereg-útja 13 sz. Uránia, Horea-út 4. Kigyó, Budai Nagy Antal-utca 55 sz. Apolló, gyógyszerház, Jókai-utca 2. Egész éjjel szolgálatban: augusztus 8—12-ig: Szentháromság, Esculap, Uránia, Kigyó gyógyszerházak; augusztus 13—15-ig: Codarcea, Aurora, Megváltó, Apolló gyógyszerházak.

SZEGÉNY KAPITALISTÁK! A petróleumtársaságoknak nem valami fényes a pénzügyi helyzetük. Azon panaszkodnak, hogy alig heverték ki a háborús károkat. Így például az IRDP társulatnak 1936-ban egyáltalán nem volt nyeresége, csak azt nem lehet tudni, hogy akkor miből fizetett ki 2 milliárd 927,757.101 millió amortizációs hitelt. A társaság alapitokéje alig 28 és félmillió, mégis ebben az évben 36 milliárdnál több beruházásra volt képes. Számítsuk csak ki, hányszorosa ez az alapitokének?

VILLAMOSITJAK A DORNAVATRA ÉS KISILVA KÖZÖTTI VASUTI VONALAT. Bukaresti jelentés szerint a minisztertanács határozata értelmében a legközelebbi időben villamosítják a Dornavatra és Kisilva között közlekedő vasuti vonalat.

NEM LEHET TÖBBÉ KULTÓDRE BUTOROKAT ÉS HAZIARTASI FELSZERELÉSEKET SZÁLLITANI. A kereskedelmi és iparügyi miniszteriumhoz még mindig özönével érkeznek kérések, amelyekben engedélyt kérnek a butoroknak és háztartási cikkeknek az országból való kivitelére. Minthogy a kiszállítás már valóságos export jellegűt öltött, a kereskedelmi és iparügyi miniszterium kiviteli osztálya a butorok és háztartási cikkek kiszállítását betiltotta, azzal az indokollással, hogy az ittmaradt butorokat eddig már mindenki elszállíthatta.

FORDEK FENYEGETŐZNEK... A Ford-művek vezetősége megfenyegette az amerikai munkásságot, hogy amennyiben tovább tartanak a sztrájkok, a Muroy-üzemekben dolgozó mintegy 55.000 főnyi munkásságot egy hétre eltiltja a munkától. Ez alatt az idő alatt az eltiltött munkások semilyen járandóságot sem élvezhetnek.

LUXUSGÉPKOCSIK ERKEZTEK A SZOVJETUNIÓBÓL ROMANIABA. Bukarestből jelentik, hogy az utóbbi napokban úgynevezett „Ziss” márkájú luxusgépkocsik érkeztek a Szovjetunióból az országba, amelyeknek kényelmes kivitele eléri a legújabbban gyártott amerikai gépkocsik színvonalát.

HALALOS ALDOZATAI VANNAK AZ AMERIKAI HÖHULLAMNAK. Az amerikai höhullámnak csupán Csikágó városában 22 halálos áldozata van. A vidékről több, mint 48 halálesetet jelentenek.

A SEBES-KÖRÖSBE FULT NAGYVÁRADON EGY TASNÁDI LEÁNY. Nagyváradi tudósítónk jelenti: A Sebes-Körös első gátjánál a szabó vízben szerdán deltájában számosan fürödtek. Egy ismeretlen fiatal leány többek szemeláttára fejest ugrott a folyóba, éppen ott, ahol mély örvény van. Minthogy a leány egy perc múlva sem emelkedett fel a víz felszínére, több jó uszó keresésére indult de már nem találták meg. Tegnap délben jelentették a rendőrségnek, hogy a velencei vasúti hid közelében egy fiatal nő holttestét fogták ki a folyóból. Hoffman Sándor tasnádi fiatalember a holttestben 22 éves hűgára, Idára ismert, aki vele együtt Tasnádról jött Nagyváradra nyaralni. Temetésére az ügyészség megadta az engedélyt.